

Lögreglusamþykkt þessi staðfestist hér með samkvæmt lögum nr. 109 frá 8. maí 1935, um lögreglusamþykktir utan kaupstaðanna, til þess að öðlast gildi þegar í 30. júní stað og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í dómsmálaráðuneytinu, 30. júní 1943.

Einar Arnórsson.

Gústav A. Jónasson.

LÖGREGLUSAMÞYKKT

fyrir Norður-Múlasýslu.

FYRSTI ÞÁTTUR

Ákvæði, er taka til bæði kaптúna og sveita.

I. KAFLI

Um velsæmi og hegðun.

1. gr.

Á almannafæri mega uppþot og óspektir ekki eiga sér stað. Ekki mega menn safnast saman á almannafæri, svo að til tálma sé fyrir umferðina.

Þegar talað er um almannafæri í samþykkt þessari, er átt við götur, vegi og svæði, sem almenningur fer um, eða ætluð eru til almennings afnota, svo sem leikvelli, torg, bryggjur, bólvirki, svo og um veitingastaði, afgreiðslustaði bifreiða o. þ. h. Um samkomuhús, brýr, skeiðvelli og fjárréttir, gilda ákvæði samþykktar þessarar um almannafæri, eftir því sem við á.

2. gr.

Þegar fjölmenni safnast saman á almannafæri, þar á meðal við dyr kirkna, söluhúða, samkomuhúsa eða annars staðar, þar sem almenningur kemur saman, skulu menn haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem lögreglan setur til þess að varðveita góða reglu.

3. gr.

Á almannafæri má ekki fljúgast á, æpa, blístra, syngja hátt, eða hafa í frammi neinn hávaða eða ofsalegt eða móðgandi athæfi, sem raskar allsherjarreglu eða ónáðar vegfarendur, eða þá, sem húa í nágrenninu.

4. gr.

Bannað er að hafast að, að óþörfu, nokkuð það, sem raskar næturró manna, og enginn má að ástæðulausu berja á dyr eða glugga, hringja dyrabjöllum eða aðhafast neitt það, sem ónáðar eða móðgar húsbúendur.

5. gr.

Á fjölförnum götum og vegum eða þar, sem hætta getur stafað af, má ekki hafa leiki um hönd, ekki gera rennibrautir, renna sér á skautum eða sleðum, eða hafa um hönd, aðrar skemmtanir, sem hindra umferðina. Sömuleiðis er bannað að hanga utan í vögnum, sleðum, reiðhjólum eða bifreiðum, sem eru á ferð um götur eða vegi, eða festa við þá sleða, handvagna eða annað, sem til óþæginda getur orðið.

156

30. júní

Ekki má skjóta úr byssu, riffli eða skammbyssu, af boga eða öðrum skotvopnum á eða yfir fjölfarnar götur eða vegi né heldur kveikja í púðri, olíu, benzíni eða öðrum eldfimum efnum eða sprengiefnum, og ekki kasta frá sér steinum, glerbrotum, snjókögglum, slori, vatni eða öðru, er tjóni getur valdið eða óþægindum þeim, er um fara.

Nauðsynlegar sprengingar við götur, torg eða á almannafæri má aðeins gera með leyfi lögreglustjóra, og skal ætíð, þegar sótt er um leyfi til slíks, tilgreina hver framkvæmi verkið, og her bæði verkstjóri og sá, sem verkið er unnið fyrir, ábyrgð á að allrar varúðar sé gætt. Sprengiefni og önnur slík eldfim efni má hvorki geyma í íbúðarhúsum né annarsstaðar, þar sem hætta stafar af.

7. gr.

Enginn má ganga dulklæddur á almannafæri nema hann sé á leið af eða á grimudansleik eða álfadans. Ekki heldur í búningi sem misbýður velsæmi eða raskar almennri reglu. Einnig er bannað að hafa í frammi hneykslanlegt athæfi á almannafæri með ósæmilegum orðum eða látbragði.

8. gr.

Drukknun mönnum, sem finnast ósjálfbjarga eða eru með óspektir á almannafæri, skal ráðstafa á tryggilegan hátt þar til þeir eru komnir til sjálfs sín aftur. Þeim mönnum, sem sökum ölæðis hafa í frammi hávaða eða ósæmilegt athæfi eða látbragð á almannafæri skal ráðstafa á sama hátt, þar til þeir koma til sjálfs sín aftur, og skulu þeir þá enn fremur sæta sektum eftir samþykkt þessari fyrir röskun á allsherjarfriði og reglu, er þeir kunna að hafa valdið með drykkjuskap sínum og ólátum. Ölvæðir menn mega ekki draga fé í réttum.

9. gr.

Enginn má baða sig eða synda nakinn á opinberum baðstöðum eða í sundlaugum fyrir almenning, við bryggjur kauptúna eða annars staðar svo nærri landi eða skipum á höfnum, að hneyksli valdi.

10. gr.

Hver sá, sem staddur er á almannafæri, er skyldur til að segja til nafns síns og heimilis ef lögreglan krefst þess.

11. gr.

Almenningi er skylt að hlýða öllum skipunum lögregluvaldsins. Ef nauðsyn ber til, getur lögregluvaldið krafist sér til aðstoðar hvern fulltíða karlmann, sem viðstaddur er, til þess að afstýra óreglu eða óspektum á almannafæri, en heimtingu eiga slíkir menn á fullum bótum úr hreppssjóði hlutaðeigandi hrepps fyrir tjón, er þeir kunna að bíða fyrir það á fatnaði eða limum, en hreppssjóður á aðgang að hinum seka.

II. KAFLI

Ákvarðanir til að afstýra tálmunum og hættum fyrir umferðina.

12. gr.

Án leyfis lögreglustjóra má enginn setjast að á almannafæri til að selja vörur eða reka aðra atvinnu.

13. gr.

Enginn má, án leyfis hlutaðeigandi umráðamanns, láta fyrirberast í umgirtu svæði eða öðrum stöðum, þar sem gengið er inn í hús eða garða né fara inn í hús manna í óleyfi.

14. gr.

Hlaðna byssu má ekki bera á götum eða vegum. Byssu skal ávallt bera þannig, að hlaupið viti upp. Gaddhrifur, ljái og aðra slíka hluti, sem tjón getur hlotizt af, má ekki flytja eftir götum eða vegum nema svo sé um búið, að engin hættu geti stafað af.

156

30. júní

15. gr.

Á alfaraveg má ekki leggja eða setja neitt það, er tálmar umferðina, frekar en nauðsynlegt er vegna vöruflutninga og skal þess ætíð gætt, að það geri sem minnstan farartálma. Að flutningi loknum, skal vandlega hreinsa svæðið, sem notað var. Bifreiðar, vagnar, hjólbörur og sleðar mega ekki standa á götum eða vegum lengur en nauðsynlegt er til að fylla þá og tæma, og aldrei mega þeir standa á gangstéttum. Hreppsnefnd ákveður, í samráði við lögreglustjóra, hvar á götum eða torgum vagnar eða bifreiðar megi standa, og setur sérstakar reglur þar að lútandi.

16. gr.

Á alfaravegi má ekki vinna neina vinnu, sem tálmar umferð manna, eða gerir hana hættulega, svo sem höggva eða sprengja grjót, telgja tré, járna hesta eða því um líkt. nema leyfi lögreglustjóra komi til.

17. gr.

Ekkert má hafa í opnum gluggum, sem niður getur fallið á vegi eða götur og valdið skaða á þeim, er um fara, og ekki má heldur leggja eða hengja neitt það upp á hús eða hafa laust á húsum uppi, er skaða getur valdið vegfarendum, og bera umráðamenn og eigendur húsanna ábyrgð á þeim skaða, er stafar af hirðuleysi þeirra í þessu efni.

18. gr.

Enginn má gera skurði í götur eða torg kaupfélanna eða alfaravegi, hvar sem er, nema hann hafi til þess leyfi hlutaðeigandi stjórnarvalds. Fáist slíkt leyfi, skal verkið unnið þannig, að sem minnstur farartálmi sé að, og ætíð skal gæta þess, að vegfarendur séu aðvaraðir um farartálmanir, með nægilega greinilegum ljósum, frá því að fer að skyggja að kvöldi og þar til albjart er orðið að morgni. Að öðru leyti gerir hlutaðeigandi stjórnarvald og lögreglustjóri þær ráðstafanir, er þurfa þykir til þess, að afstýra hættum fyrir vegfarendur. Ef slíkt verk dragast úr hófi fram, getur hlutaðeigandi hreppsnefnd eða lögreglustjóri, eða bæði í sameiningu, látið ljúka verkinu og sett götur, torg eða vegi í samt lag aftur á kostnað þess, er verkið átti að framkvæma.

19. gr.

Nú er hús svo hrörlegt, að hætt er við að það hrynji, eða einhver hluti þess, og getur lögreglustjóri þá bannað að nota húsið og lagt fyrir eigandann að rífa það eða endurbæta það svo sem þörf gerist til þess að afstýra hættu, innan tiltekins tíma. Enn fremur getur lögreglustjóri á kostnað eigandans, gert aðrar ráðstafanir, sem hann telur nauðsynlegar til þess að afstýra hættu fyrir vegfarendur og aðra. Ákvæði þetta nær einnig til þess þegar steinvegg, trévegg eða annarri girðingu liggur við falli eða hruni.

Nú er bryggjum, pöllum eða öðrum mannvirkjum svo áfátt, að hættu getur af því stafað fyrir þá, sem um fara, t. d. þegar göt eru á pöllum eða mannvirki fúin, og getur þá lögreglustjóri krafizt þess af eigendum mannvirkjanna, að þeir gangi svo frá þeim, að hættulaust sé. Tryggilega skal gengið frá öllum mannvirkjum bæði einstaklinga og opinberum þannig að mönnum og skepnum stafi eigi hættu af. Skurði og gryfjur, sem ekki eru nauðsynlegar að verki loknu, skal fylla og jafna yfir.

156

30. júní

Áhöld, sem notuð eru til að hefja upp eða renna niður vörum eða öðru við bryggjur eða hús, sem liggja við alfaraveg, skulu vera nægilega traust, og þeir, sem þau nota, skulu vera áreiðanlegir menn. Lausir stigar mega ekki standa við húsveggi eða önnur mannvirki við alfaravegi eftir að dimmt er orðið. Brot gegn ákvæðum þessarar greinar eða fyrirskipunum lögreglunnar hér að lútandi, eru á ábyrgð þess, sem verkið vinnur eða annast, eða ef hann er ekki tilgreindur, þá á ábyrgð eiganda eða umráðamanna.

21. gr.

Hvarvetna, þar sem girðingahlíð eru á vegum, götum eða stígum, er liggja heim að byggðum býlum, er bannað að hafa yfir þeim þverslár eða strengi, nema svo sé hátt undir, að öruggt sé að ríðandi maður eða yfirbyggðar bifreiðar reki sig ekki upp undir. Er það á ábyrgð landseta, að þessa sé gætt. Um girðingarhlíð á vegum, og girðingar meðfram þeim skal að öðru leyti fara samkvæmt ákvæðum gildandi vegalaga.

III. KAFLI

Umferð um vegi.

22. gr.

Allir, sem fara um vegi, hvort heldur eru gangandi, ríðandi, á vagni, í bifreið, á hjólum eða öðrum farkosti, skulu, þá er þeir mæta einhverjum eða einhver vill komast fram fyrir þá, halda sér, gripum sínum og farartækjum á vinstri helmingi akbrautarinnar eingöngu og svo nærri vegarbrún eða gangstéttarbrún, sem auðið er. Sá, sem vill komast fram fyrir vegfarendur, skal víkja til hægri handar, þó ekki meira en nauðsyn krefur. Við vegamót skal, ef þörf gerist, sá biða, sem hefur farartæki á vinstri hönd. Þeir, sem fara um gangstéttir, skulu jafnan víkja til vinstri handar, en eru þó ekki skyldir til að víkja út á akbraut sé hún til vinstri handar.

23. gr.

Þeir, sem ríða eða aka á almannafæri, skulu gæta allrar varúðar. Vagnar eða sleðar með hesti fyrir mega aldrei standa á almannafæri, nema ökumaður eða annar vel hæfur maður gæti hestsins. Ríðandi mönnum, lestamönnum og öðrum, er farangur flytja, er skylt að víkja úr vegi og jafnvel út af götum eða vegum fyrir vögnum, er þeir mæta, ef vagninn kemst ekki leiðar sinnar að öðrum kosti. Þó á sá vegfarandi ætíð umferðarréttinn á brú eða uppfyllingu þar sem ekki er unnt að komast fram hjá, sem fyrr er kominn út á og skal hinn biða á þeim stað, þar sem greiðlega verður komizt fram hjá.

24. gr.

Það er með öllu bannað að ríða, beita fyrir vagn eða flytja farangur á höltum eða meiddum hestum, horuðum eða, sem af öðrum ástæðum eru svo illa á sig komnir, að ekki hafa fullan þrótt, t. d. eru illa járnaðir. — Hesta eða aðra gripum má ekki slá með öðru en þar til gerðum keyrum eða ólarsvipum. Vírsvipur eða annað, sem sakað getur hestana, má ekki nota. Aldrei má slá hesta í höfuð, fætur eða nára.

25. gr.

Það er bannað að ríða eða aka móti skruðgöngum og líkfylgdum eða fram hjá þeim. Skal víkja úr vegi fyrir þeim, ef unnt er, eða nema staðar meðan þær fara framhjá.

26. gr.

Slökkvilið eru undanskilin ákvæðum þessarar samþykktar um vagna. Allir eru skyldir til að víkja úr vegi fyrir þeim svo fljótt, sem auðið er. Sama gildir um sjúkra-vagna.

IV. KAFLI

Um bifreiðar og reiðhjól.

156

30. júní

27. gr.

Bifreið nefnist í þessari samþykkt hvert það ökutæki, sem knúð er áfram af aflvél í ökutækinu sjálfu og ætlað er til þess að flytja fólk eða varning. Samþykktin nær þó ekki til vagna, sem renna á spori, eða ökutækja, sem notuð eru eingöngu af slökkviliði.

28. gr.

Lögreglustjóri getur takmarkað eða bannað umferð bifreiða á vegum og einstökum götur ef slík umferð álízt hættuleg eða þegar vegir eru svo á sig komnir að þeir þola ekki umferð, einkum á vorin meðan klaka leysir úr jörðu.

29. gr.

Um gerð bifreiða fer eftir lögum um notkun bifreiða, nr. 23 16. júní 1941, reglugerð nr. 132 28. des. 1936 og reglugerð frá 24. júní 1937 eða þeim lögum og reglugerðum, er síðar kunna að verða settar þar að lútandi.

Ljós skal jafnan tendra á bifreiðum þegar skyggja tekur, og ávallt hafa þau tendruð, er þær eru á ferð, frá því birtu bregður að kvöldi og þangað til albjart er orðið að morgni.

Lögreglustjóri ákveður nánar um ljósanotkun bifreiða ef þurfa þykir.

30. gr.

Ef bifreið mætir vögnum á stað, þar sem hvorugir komast fram hjá öðrum, skal bifreiðin aka til baka og nema staðar þar til hinir komast fram hjá henni.

31. gr.

Bifreiðarstjóri skal gefa hljóðmerki með horni sínu í tæka tíð, þegar hætt er við árekstri, og ávallt áður en farið er fyrir götuhorn eða yfir gatnamót, og er hann ekur bifreiðinni aftur á bak. Hætta skal hann að gefa hljóðmerki ef hestar hræðast eða verða órólegir, og ekki má hann gefa hljóðmerki um leið og bifreiðin fer fram hjá bestum. Bifreiðarstjórar skulu gæta þess, einkum að næturlagi, að gera eigi hávaða um nauðsyn fram, með hljóðmerkjum. Þeir bera ábyrgð á því, að farþegar í vögnum þeirra hafi ekki um hönd söng eða hávaða, er raski næturró manna.

32. gr.

Ef bifreiðarstjóri verður þess var, að laus hross eða annar búpeningur eru á vegi þeim, er hann ekur um, skal hann hægja á bifreiðinni og eigi aka hraðar en á 20 km hraða, þar til hann er kominn fram hjá. Ef gripirnir hlaupa á undan bifreiðinni eftir veginum, má bifreiðin ekki aka á eftir þeim með meiri hraða en 15 km og eigi lengri leið en hálfan km í einu.

33. gr.

Þegar bifreið mætir fjárrekstri á vegi, skal bifreiðarstjóri stöðva bifreiðina, meðan reksturinn er rekinn fram hjá. Komi bifreið á eftir fjárrekstri á vegi, skal bifreiðarstjóri gera fjárrekstrarmönnum aðvart um að hann óski að komast fram hjá rekstrinum, og er rekstrarmönnum þá skylt að vika rekstrinum til hliðar á veginum, svo bifreiðin geti komizt fram hjá. Ef rekstur kemst eigi fram hjá bifreið vegna þrængsla, skal bifreiðin aka til baka, þangað til nægilegt svigrúm fæst. Aldrei má bifreið valda því, að fjárrekstur fari út af vegi á hættulegum og erfiðum stöðum, svo sem klungrum, skriðum og þröngum giljum þar sem erfitt er að koma fénu á veginn aftur.

156

30. júní

Að öðru leyti skal fara eftir ákvæðum bifreiðarlaganna og reglugerðum þeim, sem settar eru eða settar verða samkvæmt þeim lögum um notkun bifreiða.

35. gr.

Á hverju reiðhjólí, sem notað er, skal vera bjalla, sem gefur hveltt hljóð, og skulu hjólreiðamenn láta til hennar heyra, ef hætt er við árekstri og ætíð áður en þeir fara fyrir húsdýr, horn eða gatnamót.

Skylt er hjólreiðamönnum að hafa ljósker, er snúi fram á reiðhjólunum og lýsi fram undan sér, og hafa þau tendruð, er þeir eru á ferð, frá því skyggja tekur að kvöldi og þar til hjart er orðið að morgni.

Þar, sem gæta þarf sérstakrar varúðar, má aldrei aka hraðar en svo, að stöðva megi hjólin þegar í stað. Sé for eða bleyta á götunni, skal aka svo að ekki slettist á aðra vegfarendur. Á hjólí mega aldrei vera fleiri menn en hjólin eru gerð fyrir. Skylt er hjólreiðamanni að nema staðar, ef reið hans veldur því, að hestur fælist eða gerist óróf. Ef slys vill til, sem stafar af eða stendur í sambandi við notkun hjóla, skal hjólreiðarmaður þegar nema staðar, skýra frá nafni sínu og heimilisfangi, ef þess er krafizt, og hjálpa þeim, sem slasazt hefur ef þörf gerist. Hjólreiðarmaður skal nema staðar þegar, er lögreglan gefur honum merki um það. Eigandi hjóla ber ábyrgð á brotum á samþykkt þessari, ef hann lánar þeim, sem yngri er en 15 ára.

V. KAFLI

Almenn ákvæði um fjallskil og ágang búpenings.

36. gr.

Um rekstur búpenings til afrétta, hirðingu hans og fjallskil fer eftir ákvæðum fjallskilareglugerðar fyrir Norður-Múlasýslu nr. 48 1934, eins og þau nú eru eða síðar kunna að verða.

Að öðru leyti eru allir skyldir að gæta svo búpenings síns og alifugla, að ekki gangi og valdi skemmdum á girtum varplöndum, engjum, túnun, ökrum og matjurtagörðum annarra. Ef búpeningur skriður eða stekkur fullgildar girðingar skal sá, er fyrir tjóni verður, aðvara eiganda eða umráðamann slíks ágangspenings um að gæta hans. Ef ágangspeningur gengur þannig til skemmda á girt land oftan en tvisvar, þrátt fyrir aðvaranir til umráðamanns penings, má selja peninginn á opinberu uppboði og greiðist af uppboðsandvirðinu allur kostnaður og bætur fyrir tjón, sem af ágangi hefur hlotizt, samkvæmt reikningi landráðanda, en verði ágreiningur um hann skulu úttektarmenn meta tjónið.

Gildar skulu þær girðingar teljast, sem eru styrkhæfar samkvæmt reglum Búnaðarfélagis Íslands að öllum frágangi. Ef ágreiningur ris um það, hvort girðing sé fullgild, skulu úttektarmenn meta hvort hún sé það.

Hundar, sem ráðast á menn eða elta skepnur úti um hagann, eru réttdræpir hvar sem þeir sjást úti. Flækningshunda og ketti, sem ekki eru í eign eða umsjá neins manns, getur lögreglan látið handsama og auglýsa. Gefi enginn sig fram innan þriggja sólarhringa og borgi áfallinn kostnað, skal lóga slíkum hundum og köttum, ef enginn vill hirða þá.

Skylt er mönnum að sjá um, að hundar fylgi ekki til kirkju, á samkomur né til heimila, þar sem jarðarfararathöfn fer fram.

VI. KAFLI

156

Um friðun almenningseigna og fleira.

30. júní

37. gr.

Enginn má skemma, lýta eða óhreinka, né á annan hátt spilla almennings eignum, hvort heldur eru vegir, vatnsból, vatnsveitumannvirki, byggingar, raf-áhöld, rafþræðir, ljósker, bryggjur, bryggjuáhöld, símar, brunaboðar, björgunar-tæki eða annað, sem ætlað er til almenningsnota. Sama gildir um viðvarpsútbún-að einstakra manna.

38. gr.

Enginn má rita, rispa, tjarga, teikna né mála á hús manna eða girðingar neitt það, sem hneyksli getur valdið, skemmdum eða óprýði. Enginn má heldur skemma girð-ingar þær, er standa um afgirta garða, reiti, tún, eða önnur mannvirki. Það er bann-að að klifra yfir þær eða fara í gegn um þær, nema með leyfi eiganda eða umráða-manns. Enginn má á nokkurn hátt visvitandi spilla nokkrum eignum sýslubúa. Komi slíkt fyrir, skal sá, er veldur, bæta fullum bótum þann skaða, sem hann gerir.

39. gr.

Enginn má skemma, troða eða spilla á annan hátt ræktuðum blettum, tünnum, engjum, matjurtagörðum, skóglendi eða skrudgörðum manna, hvort sem girt er eða ógirt. Ekki má heldur skemma plöntur, né á nokkurn hátt spilla neinu í grafreitum eða saurga þá á nokkurn hátt. Girðingum má ekki spilla, né skilja eftir opin hlið, sem lokað verður.

40. gr.

Enginn óviðkomandi maður má hagnýta sér eða tileinka sér neinar nytjar, svo sem beit, berjatöku, egg, veiði, fugla, fiska eða annað, án leyfis landeiganda.

Þó mega ferðamenn hagnýta sér hagabeit utan túns og engja og berjatöku til neyzlu á staðnum um stundarsakir, meðan á áning eða hvíld stendur.

41. gr.

Öllum er skylt að ganga vel og þrifalega um áningarstaði sína og tjaldstæði, eða þar sem þeir á annan hátt koma saman á víðavangi, hvar sem er innan sýslunnar. Ber að ræsta vandlega slíka staði af öllum óhroða og rusli, svo sem dósnum, flöskum, bréfum og matarleifum og öðru þvílíku, áður en staðurinn er yfirgefinn, og hylja ruslið í gröf eða gjótu eða flytja það burtu.

Bannað er að eyða eða spilla gróðri með lyng- og hrisrifi eða á annan hátt. Einn-ig er bannað að kveikja í sinu nema leyfi lögreglustjóra eða hreppstjóra komi til.

VII. KAFLI

Um uppfestar auglýsingar.

42. gr.

Hreppsnefnd ákveður hvar festa skuli upp auglýsingar frá yfirvöldum og öðrum stjórnarvöldum, og skal hún á kostnað sveitarsjóðs útvega í því skyni spjöld, svo mörg sem þurfa þykir.

Auglýsingar um sjónleiki, sýningar, samsöngva og aðrar skemmtanir, sem leyft er að halda, svo og aðrar auglýsingar, má festa upp hvar sem er með samþykki hlut-aeigandi húsráðanda.

156

30. júní

43. gr.

Uppfestar auglýsingar skulu hlutaðeigendur taka niður, þegar þær hafa fullnægt tilgangi sínum. Löglega uppfestar auglýsingar má enginn rífa niður, rissa eða skrifa neitt á þær þeim óviðkomandi, óhreinna eða gera ólæsilegar á annan hátt.

VIII. KAFLI

Um veitingastaði, samkomuhús og skemmtanir.

44. gr.

Allir staðir, þar sem höfð er á hendi almenn veitingasala matar og drykkjar og gististaðir fyrir almenning, skulu háðir sérstöku eftirliti lögreglustjóra og skal lögreglunni heimill umgangur um húsakynni þau, sem notuð eru í sambandi við veitingarnar.

Á öllum gistihúsum skal halda nákvæma gestaskrá.

45. gr.

Hverjum, sem hefur veitingasölu, hverju nafni sem nefnist, er skylt að gera allt, sem í hans valdi stendur til að afstýra því, að nokkuð það fari fram í húsi hans, sem kemur í bága við velsæmi og góða reglu.

46. gr.

Á veitingastað má enginn sýna af sér ofsalegt athæfi eða látbragð, hávaða eða nokkra ósæmilega hegðun.

47. gr.

Allir almennir veitingastaðir og samkomustaðir skulu vera lokaðir frá kl. 11,30 að kvöldi til kl. 6 að morgni, og allir gestir, sem ekki eiga náttstað þar, skulu hafa farið út ekki síðar en ½ stundu eftir að lokað er. Þó má selja ferðamönnum greiða á hvaða tíma sem er. Heimilt er félögum að halda þar samkvæmi, dansleiki og aðrar skemmtanir, sem ekki eru bundnar við neinn sérstakan lokunartíma, ef ekki taka þátt í þeim aðrir en félagsmenn og gestir þeirra. Sama gildir um brúðkaup og samseti einstakra tiltekinna manna.

48. gr.

Við hvert veitingahús eða almenn samkomuhús skal eigandinn láta gera salerni, sem gestum er heimill aðgangur að. Skal veitingamaður eða húsráðandi sjá um, að því sé ávallt haldið vel hreinu.

49. gr.

Vilji nokkur halda almenna samkomu, svo sem dansskemmtun, sjónleiki, söngskemmtun, íþróttasýningu, myndasýningu o. s. frv., er almenningi sé boðið til eða seldur aðgangur að, eða til að hafa veitingar á staðnum, skal hann til þess leita leyfis lögreglunnar. Lögreglustjóri veitir slík leyfi. Þó getur hann falið hreppstjórum að veita leyfin, hverjum í sínum hreppi.

Leyfishafa skal skylt að hlýða þeim fyrirætlum, sem lögregluvaldið setur til þess að varðveita góða reglu, velsæmi og hreinlæti. Honum er skylt að hlýða fyrirætlum heilbrigðisnefndar um ræsting og hreinlæti í húsrúminu, enda skal það ávallt nýræst, er samkoma byrjar.

Lögreglustjóri eða hreppstjóri getur krafizt þess, að þeir, er fá leyfi til að halda samkomur, hafi á sinn kostnað tryggt sér menn, er hreppstjóra geti verið til aðstoðar við eftirlit allan samkomutímann.

Fari nokkuð það fram, er brýtur í bág við reglur og velsæmi, er lögregluvaldinu heimilt að láta slíta samkomunni.

Almennar útisamkomur eru sömu reglum háðar, að svo miklu leyti sem því verður við komið. 156
30. júní

50. gr.

Í samkomuhúsum sé jafnan gætt fyllsta öryggis gagnvart eldhættu. Ef enginn býr í húsinu skulu forstöðumenn fullvissa sig um, áður en skilið er við húsið, að ekki sé neinsstaðar óslökktur eldur. Einkum sé þess gætt, að ákveðnum mönnum sé falið eftirlit með eldhættu á barnasamkomum, þar sem jólatré eru höfð. Í öllum samkomuhúsum skal vera greiður aðgangur til útidyra og hurðir falla út.

51. gr.

Sérhverjum, sem sjúkling hefur á heimili sínu, er heimilt að fá bannað að almennar samkomur, sem háreysti geta valdið, séu haldnar svo nærri húsi hans, að hætta geti stafað af ónæði.

52. gr.

Föst kvikmyndahús má ekki starfrækja í sýslunni nema með leyfi hlutaðeigandi hreppsnefndar og lögreglustjóra, og með þeim skilyrðum, að því er útbúnað og loftrými snertir, sem hún tiltekur. Hreppsnefnd ákveður hve mikið gjald skuli greiða í sveitarsjóð fyrir leyfið, annaðhvort árlega eða fyrir hverja sýningu. Lögreglustjóri getur veitt leyfi til einstakra sýninga og ákveður hann þá gjaldið í sveitarsjóð.

53. gr.

Ef sýndar eru myndir, sem að dómi lögreglustjóra eru siðspillandi, hvort sem það eru skuggamyndir eða kvikmyndir, getur lögreglustjóri bannað að sýna þær. Barnaverndarnefnd getur og bannað ef henni sýnist ástæða til, að láta börn horfa á myndir, sem geta haft vond áhrif á þau.

IX. KAFLI

Samgöngur við skip.

54. gr.

Lögreglustjóra er heimilt, ef hann telur þess þörf, til þess að halda uppi vel-sæmi og góðri reglu, að hanna samgöngur við erlend skip.

X. KAFLI

Almenn ákvæði um hreinlæti og þrifnað.

55. gr.

Enginn má saurga eða á nokkurn hátt spilla neyzluvatni manna, hvort heldur er rennandi vatn í ám, lækjum eða lindum eða vatnsleiðslum í þróim eða brunnum.

Vatnsból skulu vera vel varin fyrir öllum óþrifnaði, og þess stranglega gætt, að skólpi eða öðru, er óþrifnaði veldur, sé eigi hellt þann veg, að runnið geti að þeim.

Fataþvottur eða önnur skarnhreinsun má ekki eiga sér stað svo nálægt brunnum að nokkur hætta sé á, að neyzluvatn saurgist af.

56. gr.

Stampa, opnar tunnur, föt eða önnur ilát með lifur, grút eða slori eða því um líku, má ekki láta standa á almannafæri, né hafa nokkuð laust eða í ilátum, sem ódaunn leggur af eða óþrifnaði veldur.

156 Safngryfjur og forir skulu vera þaktar, svo engan ódaun leggi af þeim og svo
30. júní vel umgirtar, að engin hætta geti af stafað fyrir menn eða skepnur.

Skýlt er að hafa salerni við hvert íbúðarhús innan kauplúna og á hverju býli í sveitum, enn fremur skal skýlt að hafa þvaghús við hvert samkomuhús.

57. gr.

Bannað er að hella skólpi á götu eða almannaferi, ekki má heldur hella þar eða skilja eftir neitt það, er óþrifnaði veldur.

For, slor, og annað þvilíkt, skal jafnan flytja í heldum ílátum eða vögnum um götur og alfaravegi, og skal sá er á, eða sá, sem flytur, hreinsa upp, ef niður á götuna fer

58. gr.

Skepnur má ekki slátra á eða við götu eða á almannaferi yfirleitt, heldur skal það gert að húsabaki eða innan girðingar, og skal þess vandlega gætt, að skepnur sjái ekki blóðvöllinn, og hann sé hreinsaður strax að slátrun lokinni.

Bannað er að láta hunda komast á blóðvöll, þegar slátrað er sauðfénaði. Brot gegn banni þessu er á ábyrgð hlutaðeigandi hús- eða landráðanda.

59. gr.

Við hvert sláturhús skulu nægilega mörg ílát undir innanmeið og þannig fyrir- komið, að öruggt sé, að hundar nái ekki til að éta úr þeim. Við heimaslátrun skal hafa á blóðvöllinum ílát með loki undir sulu og innanmeið. Að lokinni hverri slátrun skal annaðhvort brenna þessi sollnu líffæri eða grafa þau, minnst fullan metra niður í jörðu. Annars skulu sláturhússtjórar og aðrir, sem við slátrun fást, fara eftir fyrirskipunum héraðslækna og reglum þeim, er þeir kunna að setja um þessi efni.

60. gr.

Heilbrigðisnefndir hafa hver í sínum hreppi eftirlit með öllu því, sem að almennum þrifnaði lýtur. Fer um þetta efni eftir þeim heilbrigðissamþykktum, sem nú gilda fyrir einstaka hreppa sýslunnar, eða þeim heilbrigðissamþykktum, er síðar kunna að verða settar fyrir hreppa sýslunnar.

ANNAR ÞÁTTUR

Viðaukaákvæði, er taka til kauplúnanna á Vopnafirði, Bakkagerði og þorpanna á Hánefsstaðaeeyrum og Bakkafirði.

XI. KAFLI

Umferðarákvæði.

61. gr.

Stéttir meðfram götum skulu eingöngu ætlaðar gangandi mönnum. Þeir, sem fara um gangstéttir eða götur, skulu jafnan víkja til vinstri handar, en eru þó ekki skyldir til að víkja af gangstétt á akbraut, þó hún sé til vinstri. Við krossgötur skal, ef þörf gerist, sá bíða, sem er til vinstri handar.

62. gr.

Eigi má fleygja glerbrotum, steinum, nögllum, hálmí, ávaxtahýði, pappírsrusli eða öðru þess konar á almannaferi eða í opin göturæsi, né heldur skvetta þar skólpi eða öðru, er valdið getur hæltu eða óþægindum fyrir vegfarendur. Bannað er að hrista

gólfabreiður, viðra sængurföt eða hengja þvott eða annað til þerris á götu, eða fast við götu, torg eða almannafæri. **156**

30. júní

63. gr.

Þegar hús eru byggð að nýju, eða eldri hús rifin og byggð upp að nokkru eða öllu leyti, skal eigandanum, ef húsið liggur við götu eða svæði, sem almenningur fer um, skylt að skýra lögreglustjóra frá, áður en verkið byrjar, og sanna fyrir honum heimild sína til verksins. Hann skal haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem lögreglustjóri setur til að afstýra hættu, farartálmum eða óþægindum fyrir vegfarendur. Verkfæri og verkefni má ekki leggja frá sér á almannafæri, nema þar sem lögreglustjóri leyfir, og má ekki liggja þar lengur en nauðsyn krefur. Mold, mól, leifar af verkefni og annað, sem af byggingunni stafar, skal eigandinn færa burt, þegar húsagerðinni er svo langt komið eða verki því, sem unnið er að, að því verði við komið. — Nú brennur hús eða mannvirki, eða það er flutt í burtu, án þess að annað sé gert í staðinn, þá er eiganda eða umboðsmanni hans skylt að ganga svo frá rústunum, að ekki stafi hætta, óþrifnaður eða óþrýði af.

64. gr.

Palla, stoðir og annan útbúnað við húsasmíðar eða önnur mannvirki, eða viðgerðir á þeim, skal gera nægilega traust. Heimilt er lögreglunni að gera ráðstafanir hér að lútandi. Lausir stigar, sem notaðir eru við aðgerðir á húsum, málun, gluggaþvott eða þess konar, skulu vera nægilega traustir.

65. gr.

Nú gengur kjallaragangrið út að stétt eða götu og lengra fram en húshlið, og skal þá vera traust handrið heggja megin við það. Auk þess getur lögreglustjóri krafizt, að kjallaraopið sé byrgt með hlemm eða hlera, frá því að dimmir að kvöldi og þar til birtir að morgni. Í kringum birtugrófir við stétt eða götu, skal setja handrið úr járn eða öðrum málm, eða nægilega sterkar járngrindur yfir, jafnhátt stéttinni eða götlunni. Handrið samkvæmt þessari grein mega ekki vera lægri en 60 cm.

66. gr.

Bannað er að hafa þakjárn, eða parta af þakjárn, laust úti, og hafa eigendur ábyrgð á, að slíkt ekki fjúki öðrum til tjóns eða meiðsla. Sama gildir og um spýtnarusl og annað þess háttar, sem meiðslum eða skemmdum getur valdið, ef fýkur.

67. gr.

Báta eða aðra slíka hluti, sem lálmað geta umferðinni, má aldrei setja á vegi, stræti eða annan alfaraveg eða svo nærri, að nokkur hluti þess gangi inn á veginn eða yfir hann, og getur hreppsnefnd og lögreglustjóri, eða hvort um sig, látið færa slíka muni burtu á kostnað umráðamanns, ef hann ekki gerir það sjálfur, eftir að hafa verið aðvaraður.

68. gr.

Í fjöru má ekki skilja eftir eða kasta seglfestu, grjóti eða neinu öðru, er tjóni getur valdið skipum eða bátum, eða á nokkurn hátt hindrað umferð.

69. gr.

Það er stranglega bannað að ríða hraðar en hægt brokk á götum kauptúnanna.

70. gr.

Lausa hesta skal jafnan reka hægt og gætilega um götur kauptúnanna, og aldrei má siga hundum á skepnur nærri götu.

Með áburðarhesta má ekki hafa lengri viðdvöl á götunni en nauðsynlegt er til að taka ofan af þeim eða láta upp klyfjar.

156 Hestar í kaupþúnunum, ef þeir eru þar staddir, skulu ávallt hýstir um nætur á 30. júní vetrum.

71. gr.

Með vagna og hesta skal fara svo nærri vegarbrún eða gangstétt til vinstri handar, sem auðið er. Um götuhorn skal ekið í kröppum boga ef snúið er til vinstri handar, en í löngum boga, ef snúið er til hægri. Á götuhornum og gatnamótum er bannað að aka fram fyrir vagn eða hest, sem á undan fer. Sömuleiðis er bannað að nema staðar með hest eða vagn á gatnamótum eða fast við þau, eða nema staðar þar, sem hestur eða vagn heldur kyrru fyrir beint á móti, hinum megin á götunni.

72. gr.

Á almannaferi má ekki taka beizli af hesti, sem beitt er fyrir vagn eða annað ökutæki. Láti nokkur hest standa fyrir hlöðnum sleða, vagni eða undir klyfjum, lengur en brýn nauðsyn krefur, getur lögreglan látið taka hest frá vagni og undan klyfjum, og komið þeim til varðveislu á kostnað þess, er flutningnum stýrir.

Hesta má aldrei binda úti við í kaupþúnunum, né láta þá standa í réttum í köldu veðri, eða óhæfilega lengi, að dómi lögreglunnar, þó að gott veður sé. Getur lögreglan tekið slíka hesta til varðveislu á kostnað umráðamanns.

Ferðamenn með hesta, sem viðdvöl hafa í kaupþúnunum, skulu tafarlaust koma hestum sínum í hús eða haga, eftir tilvísun lögreglunnar, nema þeir hafi leyfi til að geyma þá á túnlóðum einstakra manna.

XII. KAFLI

Um skepnuhöld o. fl. í kaupþúnunum.

73. gr.

Hænsni eða aðra alifugla má ekki hafa nema þeir séu í tryggilega afgirtu svæði á tímabilinu 10. maí til 30. september, svo að þeir geti ekki gert öðrum óskunda.

74. gr.

Það er á ábyrgð eiganda, að sauðfé, geitfé eða aðrir gripir þeirra geri engan óskunda eða skaða í kaupþúnunum eða grennd þeirra, hvorki skemmi neitt eða fari inn í löggirt svæði, tún, matjurtagarða, skrudgarða eða trufli svefnfrið manna með hávaða, enda getur sá, sem fyrir ágangi verður, handsamað slíka gripi til bráðabirgða, en þá skal hann undir eins skýra lögreglustjóra frá því og öðrum málavöxtum. Sérstaklega ber að hafa strangt eftirlit með þessu frá 20. maí til 20. sept. árlega. Á þeim tíma má búfénaður ekki ganga laus í kaupþúnunum eða um þau, nema maður fylgi til að gæta hans eða hann sé í öruggri vörzlu.

Eftir almennan rúningstíma að vorinu má ekki láta sauðfé eða hross ganga laus innan takmarka verzlunarlóða kaupþúnanna. Ef út af þessu er brugðið, varðar það eigandann sektum, og enn fremur ber honum að greiða allan kostnað við handsömun og varðveislu fénaðarins. Selja má fénaðinn til lúkningar þessum kostnaði, ef eigandinn greiðir hann ekki. Frá þessu ákvæði geta þó hreppsnefndir veitt undanþágu.

75. gr.

Enginn má láta hesta sína ganga lausa um götur kaupþúnanna. Lausa hesta á flækingsi um göturnar ber lögreglunni að handsama og ráðstafa á kostnað eiganda.

76. gr.

Naut, sem farið er með um göturnar, skulu ætíð leidd í nægilega traustu bandi, og minnsta kosti tveir menn fylgi hverju nauti, ársögmlu eða eldra. Ekki mega naut

standa úti á götu eða stræti gæzlulaus. Naut hálfis árs eða eldri mega alls ekki ganga saman við kýr kauptúnanna.

156

30. júní

77. gr.

Skýlt er öllum að hlýða fyrirmælum hreppsnefndar um hagbeit í landi kauptúnanna, bæði hvernig hagbeit skuli hagað og gjöldum fyrir hana. Á slíkum gjöldum er lögtaksréttur.

78. gr.

Skýlt er eigendum girðinga, er liggja meðfram vegum, að hafa þær í lögmætu standi. Skal lögreglustjóri eða hreppsnefnd hafa eftirlit með því að ákvæði þessu sé hlýtt og láta gera að á kostnað eiganda ef hann vanrækir aðgerð eftir að honum hefur verið gert aðvart.

79. gr.

Um sauðfjárrekstra og hrossarekstra, sem koma til kauptúnanna til útflutnings eða til slátrunar, gerir lögreglustjóri þær fyrirskipanir sem nauðsynlegar þykja til að afstýra farartálma eða hættu fyrir börn og aðra vegfarendur.

XIII. KAFLI

Um mannvirki og lóðir.

80. gr.

Enginn má í löndum kauptúnanna rista torf eða strengi, stinga hnausa, rífa lyng eða hris, nylja slægjur eða taka grjót, sand eða möl án leyfis og tilvísan landeiganda, enda samþykki hreppsnefnd.

81. gr.

Skýlt er hverjum, sem tekur mó í löndum kauptúnanna, að ganga svo frá gröfum og haga greftri svo, að ekki stafi hættu af, enda má enginn taka mó í löndum kauptúnanna nema með leyfi og eftir tilvísan landeiganda, enda samþykki hreppsnefnd.

XIV. KAFLI

Um eftirlit með börnum í kauptúnunum.

82. gr.

Foreldrum og öðrum hlutaðeigendum er skýlt að annast um, að tilhlýðilegt eftirlit sé haft með óstálpuðum börnum, sem eru á þeirra vegum, þegar þau eru á almanna-færi.

Börn yngri en 12 ára mega ekki vera á almanna-færi síðar en kl. 8 á kvöldin á tímabilinu frá 1. okt. til 1. marz, ekki seinna en kl. 9 frá 1. marz til 30. apríl og ekki seinna en kl. 10 frá 1. maí til 30. sept., nema þau séu í fylgd með fullorðnum eða í nauðsynjaerindum aðstandenda sinna.

Lögreglan getur bannað börnum, sem ekki ganga þar til vinnu, né eiga erindi, að vera á bryggjum kauptúnanna.

Á dansleikjum mega börn innan 14 ára ekki vera lengur en til kl. 12 að kvöldi.

Barnaverndarnefndum er skýlt að vera lögreglunni til aðstoðar við að sjá um að ákvæðum þessum sé hlýtt.

83. gr.

Börn yngri en 14 ára mega alls ekki selja vörur á almanna-færi. Þó skal börnum 8 ára eða eldri heimilt að selja dagblöð, fréttablöð og aðgöngumiða að íþróttasýningum, dagskrár og merki, er gilda fyrir sérstaka hátíðisdaga.

XV. KAFLI

Um almennt hreinlæti í kaupþúnunum.

84. gr.

Á almannafæri má ekki kasta hræjum, slógi, ösku, sorpi, skólpi eða öðrum óhreinindum. Allt slíkt, svo sem innfyli úr skepnum, sem eigi eru notuð, skal láta í gryfjur þær, sem mykja og annar áburður er látinn í.

Skyldur er hver húsráðandi, við götur kaupþúnsins, að sjá um, að haldið sé hreinum portum og annarri óbyggðri lóð kringum hús hans. Enginn má fleygja sorpi eða öðrum óhreinindum inn á lóð annars manns, eða orsaka að slíkt berist á lóðina.

Hey, mó eða áburð eða annað þess konar, sem slæðist eða hrynur af flutningi á göturnar, skal sá, er flutningnum ræður, skyldur að hreinsa samdægurs.

Nú eru settar safngryfjur eða safnkassar á ýmsum stöðum í kaupþúnunum, og eru menn þá skyldir til, ef hreppsnefnd ákveður svo, að setja slor eða annan fiskúr-gang í safngryfjur eða safnkassa þessa, ef þeir eigi nota það sjálfir.

85. gr.

Áburð og annað slíkt, sem óþef leggur af, má aðeins flytja um göturnar í lok-uðum vögnum, vel þéttum. Má eigi fylla þá svo, að úr þeim hrynji, meðan á flutn-ingnum stendur.

86. gr.

Sorphauga, áburðarhauga, salerni, forir eða því um líkt, má ekki hafa í nánd við götur, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, nema í gryfjum nægilega byrgðum, og skal þá hafa til þess leyfi heilbrigðisnefndar.

87. gr.

Á húshliðum eða göflum, sem vita að götu, strætum eða torgum, má ekki hengja á nagla eða festa á annan hátt neins konar fiskiföng eða annað, sem óþrifnaður er að eða óþefur, og ekki má heldur hafa fisktrönur á almannafæri.

88. gr.

Í opin ræsi má ekki kasta neinu því, sem óhollustu getur valdið, eða stíflað renn-urnar.

Þ R I Þ J I Þ Á T T U R

Almenn ákvæði.

XVI. KAFLI

Um staðgildi samþykktarinnar og hvernig henni skuli beitt.

89. gr.

Samþykkt þessi gildir fyrir lögsagnarumdæmi Norður-Múlasýslu. Þó gilda á-kvæði II. þáttar aðeins um kaupþúnin á Vopnafirði, Bakkagerði og þorpin á Hánefs-staðaeyrum og Bakkafirði.

90. gr.

Hreppstjórar skulu, hver í sínum hreppi, hafa gætur á að fyrirmælum samþykkt-ar þessarar sé hlýtt, og ástunda að koma í veg fyrir brot á henni.

Komist hreppstjóri að því, að brot sé framið, skal hann jafnskjótt kynna sér málavöxtu og senda lögreglustjóra skýrslu um málið án tafar.

XVII. KAFLI

Um hegningarákvæði, kostnað o. fl.

156

30. júní

91. gr.

Með mál, sem rísa út af brotum á samþykkt þessari, skal farið sem almenn lög-reglumál.

92. gr.

Brot gegn samþykkt þessari varða sektum allt að 1000 krónum ef ekki liggur við þyngri refsing að lögum.

Hagnaður sá, er sökudólgur kann að hafa haft af broti sínu og enginn einstakur maður á tilkall til, skal upptækur ger og renna, auk sekta, í sveitarsjóð þess hrepps, þar sem brot er framið. Nú hefur maður drýgt brot í fleirum en einum hreppi, sem refsað er fyrir í sama máli, og rennur þá sekt hans og upptækur hagnaður í sýslusjóð.

93. gr.

Ef einhver lætur það ógert, sem er skylda hans samkvæmt samþykkt þessari eða fyrirskipunum lögreglustjóra samkvæmt henni, getur lögreglustjóri látið framkvæma það. Kostnað við þetta og kostnað sem leiðir af þeim ráðstöfunum, sem lögreglustjóri gerir, eða lætur gera til að hindra brot gegn samþykktinni, greiðir sveitarsjóður þess hrepps, þar sem ráðstöfunin er framkvæmd, en skyldur er hinn seki að endurgreiða kostnaðinn að fullu.

94. gr.

Kostnaður, sem leiðir af samþykkt þessari, og ekki verður krafizt af einstökum mönnum, greiðist úr sveitarsjóði þess hrepps, þar sem til hefur verið kostað.

Leiði kostnað af ráðstöfunum, er varða lögsagnarumdæmið í heild, greiðist hann úr sýslusjóði.

Lögreglusamþykkt þessi staðfestist hér með samkvæmt lögum nr. 107 frá 8. maí 1935, um lögreglusamþykktir utan kaupstaðanna, til þess að öðlast gildi þegar í stað, og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í dómsmálaráðuneytinu, 30. júní 1943.

Einar Arnórsson.

Gústav A. Jónasson.

FJALLSKILAREGLUGERÐ

157

6. júlí

fyrir Rangárvallasýslu.

I. KAFLI

Um stjórn fjallskilamála.

1. gr.

Rangárvallasýsla er eitt fjallskilaumdæmi og hefur sýslunefnd yfirstjórn allra fjallskilamála samkv. gildandi sveitarstjórnarlögum, en hreppsnefndir annast stjórn og framkvæmd þeirra í hverjum hreppi, eða í sameiningu, þar sem svo hagar til.

2. gr.

Hver hreppsnefnd getur valið einn mann til þess að hafa á hendi stjórn og umsjón fjallskilamála hreppsins og nefnist hann fjallskilastjóri.